

РОЗДІЛ II ІННОВАЦІЇ ТА ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ В МИСТЕЦЬКІЙ ПРАКТИЦІ

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.24>

Ірина Мазур
м. Хмельницький, Україна
ORCID: 0000-0001-8694-3031
e-mail: irenoriginal2609@gmail.com

ВПЛИВ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ НА ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ЗМІНИ У МУЗИЧНІЙ ІНДУСТРІЇ

Анотація. Розглянуто основні аспекти впровадження ШІ в музичну індустрію. Окреслено нові можливості, які виникають завдяки використанню інструментів ШІ при створенні музичних композицій. Зазначено коло питань, що виникають у зв'язку із активним використанням ШІ в музичній індустрії, які стосуються авторських прав і аспектів етичного характеру.

Ключові слова: музична індустрія, ШІ, інструменти ШІ, композиторська творчість, авторське право.

Abstract. The main aspects of the introduction of music into the music industry are examined. The new possibilities that arise from the use of different instruments in the creation of musical compositions are highlighted. A set of rules has been identified that is in connection with active disputes in the music industry that involve copyright and ethical issues.

Keywords: music industry, AI, AI tools, composer's work, copyright.

У сучасних реаліях одним із пріоритетних питань вважається проблема активного впровадження штучного інтелекту в усі сфери суспільного життя. Використання ШІ в музичній індустрії сприяє кардинальним змінам, які торкаються певних аспектів, серед яких потрібно зазначити наступні: ШІ допомагає створювати треки, аналізувати дані та генерувати твори під будь-які уподобання.

Незважаючи на те, що ШІ повільно, але впевнено входить у наше життя, для багатьох він залишається явищем наукової фантастики, чимось, що вважається далеким, невідомим і незрозумілим. Але у сучасних реаліях ми отримуємо можливість використовувати різноманітні інструменти ШІ, навіть, іноді, зовсім не замислюючись над цим.

У 2025 році ШІ остаточно перестав вважатися явищем наукової фантастики, набуваючи активного впровадження у багатьох сферах сучасного життя. Особливого оновлення та впливу ШІ зазнає музична індустрія, яка частіше охоплює сферу інтересів людини відносно створення треків, продюсування, прослуховування нових композицій. Це далеко не повний перелік сфер музичної індустрії, які трансформуються і змінюються завдяки використанню ШІ.

Сучасні технології дозволяють не тільки вивчати й аналізувати величезні масиви даних, але й здатні генерувати унікальні музичні твори, які спроможні врахувати усі вподобання людини, щоб втілити їх при створенні музичних композицій. Вподобання переважно стосуються жанру, емоційного настрою, інструментального складу та ритмічної організації [1].

Впровадження ШІ у музичну індустрію означає використання нових можливостей, які значною мірою спрощують творчий процес і відкривають можливість створення музичних творів, навіть без наявного професійного композиторського рівня. Людина може використовувати ШІ як помічника, який здатний допомогти подолати творчий застій або заощадити час на технічних аспектах створення музичних композицій.

Потрібно зазначити, що завдяки ШІ відбувається не тільки процес створення музичних творів, але й кардинально змінюється спосіб їхнього сприйняття, завдяки тому, що ШІ пропонує персональні плейлисти та інноваційні формати прослуховування музичних творів.

З процесом впровадження ШІ в мистецькі сфери, перед суспільством постає безліч питань, які потребують негайного розв'язання: як впливає ШІ на мистецькі галузі; чи існують ризики використання ШІ при створенні мистецьких композицій; яким має бути роль і функція митця в процесі роботи його з ШІ при створенні мистецьких композицій; за яких умов зберігається авторське право на твір, створений ШІ тощо.

Останні роки позначилися доволі характерною тенденцією, яка пов'язана із активним використанням інструментів ШІ в мистецькому просторі. Чимало митців висловлюють думки, зміст яких передбачають вивчення і розгляд наступних аспектів: інструменти на кшталт Midjourney знецінюють мистецтво як таке; Amazon починає видаляти із сайту твори, які, на його думку, написані за допомогою ШІ. Найбільші технічні компанії почали активно випускати власні розробки: версії чатботів із ШІ. Microsoft запускає чатбот Copilot, який зможе генерувати пісні. Митці стурбовані й занепокоєні тим, що на їхню думку, активне впровадження ШІ в музичне мистецтво призведе до зникнення запитів на творчість композиторів, ШІ позбавить їх роботи [3].

На сьогоднішній день у музичній індустрії ШІ використовується у певних позиціях: інструменти (на кшталт автотюну) для покращення якості звучання музичних творів; інструменти для можливості імітувати артистів й виконавців; інструменти, завдяки яким виникає можливість створювати музику, що нагадує інших виконавців або композиторів.

Кожен із означених інструментів може, при певних умовах, перешкоджати і заважати митцям, оскільки ШІ має можливість навчатися на великих базах музичного матеріалу, що дозволяє йому вивчати різноманітні музичні структури, знайомитися з основними засобами музичної виразності. Це сприяє в подальшому поєднувати у музичних композиціях різноманітні стильові принципи і засоби музичної виразності, генеруючи новий контент.

Потрібно зазначити, що інструменти та методи ШІ, які використовуються для створення музичних композицій, включають нейромережі, алгоритми глибокого навчання та системи обробки природної мови. Завдяки нейромережам відбувається процес моделювання музики, створення композицій, які відповідають стильовим принципам певного композитора або мають схожість із відомими музичними творами. Наприклад, відомий та популярний інструмент ШІ OpenAI's MuseNet, здатний генерувати складні музичні твори у різних стилях, які знаходяться в історично далеких проміжках часу й кардинально різні за своєю специфікою та сутністю [2].

Одним із важливих аспектів у використанні ШІ пов'язано не тільки з процесом створення нових музичних композицій, але й з інноваційними практиками, що передбачають процеси аранжування та продюсування. Однією із можливостей ШІ є спроможність аналізувати ідеї музикантів, відразу пропонуючи їм нові гармонії, ритми. За допомогою інструментів ШІ відбувається автоматична реалізація довготривалих процесів, до яких належить міксування і мастеринг треків. Це позбавляє композиторів робити досить рутинну роботу і надає можливість зосередитися переважно на творчості [1].

Потрібно зазначити, що завдяки впровадженню ШІ відбувається досить відчутний вплив на музичну індустрію, оскільки відкриваються нові можливості для компаній звукозапису. ШІ притаманні автоматизація процесів й здатність миттєво адаптуватися до трендів, що зменшує витрати на створення музичних композицій й значно скорочує час на виробництво музичних треків. Означені аспекти відкривають можливість для створення нових жанрів музики, які довгий час неможливо було втілити у життя через технічні обмеження.

При впровадженні ШІ в музичну індустрію одним із пріоритетних постає питання авторства творів і аспекти етичного характеру, виникають проблеми із визначенням прав на музичні композиції та розподілом доходів від виконання цих творів.

Таким чином, потрібно зазначити, що використання ШІ передбачає значні трансформаційні зміни у музичній індустрії, які розширюють межі творчого процесу та відкривають безліч можливостей як для композиторів, так і для слухачів. Цей процес неможливо зупинити, нам потрібно лише зрозуміти, що можливості й потенціал ШІ необмежені, і з часом, завдяки впровадженню ШІ ми постанемо перед доволі цікавою й одночасно вагомим проблемою, яка сягає самої сутності музики й основних аспектів створення музичних творів.

Список використаних джерел:

1. Волинець, В., 2023. Вплив штучного інтелекту на сучасне мистецтво: можливості та виклики. Цифрова платформа: інформаційні технології в соціокультурній сфері, 6 (1), сс.21–31. <https://doi.org/10.31866/2617-796X.6.1.2023.283933>
2. Кравчук, О., 2023. Застосування штучного інтелекту в музичній індустрії України: аналітичний підхід. Вісник Київського національного

університету культури і мистецтв. Музичне мистецтво, 6 (1), сс.79–88.
<https://doi.org/10.31866/2616-7581.6.1.2023.277888>

3. Чібалашвілі, А., 2021. Штучний інтелект у мистецьких практиках.
Сучасне мистецтво, 17, сс.41–50. <https://doi.org/10.31500/2309-8813.17.2021.248425>

<https://doi.org/10.31652/3083-7871-2026-3.25>

Ганна Задорожна
м. Бар, Україна
ORCID ID: 0000-0001-5327-3725
e-mail: Agneha0404@gmail.com

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБРАЗОТВОРЧОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ЦИФРОВІЗАЦІЇ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Анотація. У статті здійснено теоретико-методологічний аналіз психологічних особливостей організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку в умовах цифровізації освітнього середовища. Розкрито вплив цифрових технологій на сенсорний, когнітивний та емоційно-ціннісний розвиток дошкільників. Обґрунтовано психолого-педагогічні умови інтеграції традиційних і цифрових художніх практик у закладах дошкільної освіти. Доведено, що ефективність цифровізації мистецької освіти визначається ступенем її відповідності віковим закономірностям психічного розвитку дитини та збереженням пріоритету безпосереднього художнього досвіду.

Ключові слова: дошкільний вік, образотворча діяльність, цифровізація освіти, художньо-естетичний розвиток, сенсорний досвід, креативність. *Abstract.* The article provides a theoretical and methodological analysis of the psychological features of the organization of visual activity of preschool children in the conditions of digitalization of the educational environment. The impact of digital technologies on the sensory, cognitive and emotional-value development of preschoolers is revealed. The psychological and pedagogical conditions for the integration of traditional and digital artistic practices in preschool educational institutions are substantiated. It is proven that the effectiveness of digitalization of art education is determined by the degree of its compliance with the age-related patterns of the child's mental development and the preservation of the priority of direct artistic experience.

Keywords: preschool age, visual arts, digitalization of education, artistic and aesthetic development, sensory experience, creativity.

Цифрова трансформація освітнього простору зумовлює необхідність переосмислення змісту, форм і методів організації мистецької освіти на всіх її рівнях, зокрема в системі дошкільної освіти. Інтеграція цифрових технологій у художньо-естетичну діяльність дітей дошкільного віку актуалізує проблему забезпечення психологічної доцільності такого впровадження, оскільки саме цей віковий період є сенситивним для становлення базових психічних функцій, розвитку сенсорики, уяви, емоційної сфери та первинних форм творчої

активності. У цьому контексті особливої значущості набуває наукове обґрунтування психолого-педагогічних умов організації образотворчої діяльності в цифровізованому освітньому середовищі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить про активізацію наукового інтересу до проблеми цифровізації освіти, формування цифрової компетентності педагога, а також до особливостей розвитку дитини в умовах цифрового простору. Водночас питання інтеграції цифрових інструментів саме в образотворчу діяльність дошкільників потребує подальшої теоретичної конкретизації з позицій вікової та педагогічної психології. Мета тез є теоретичне обґрунтування психологічних особливостей організації образотворчої діяльності дітей дошкільного віку в умовах цифровізації мистецької освіти та визначення педагогічних умов її ефективної реалізації.

Дошкільний вік характеризується домінуванням наочно-образного мислення, інтенсивним розвитком уяви, емоційною безпосередністю та потребою в активній предметно-практичній діяльності. Образотворча діяльність у цей період виступає не лише засобом естетичного розвитку, а й механізмом опосередкованого пізнання дитиною соціокультурної реальності. Через художній образ дошкільник моделює власний досвід, інтеріоризує культурні зразки, формує первинні уявлення про естетичні цінності.

Сенсорний досвід, що набувається в процесі роботи з традиційними матеріалами (фарбами, папером, пластичними масами, природними об'єктами), є фундаментом розвитку вищих психічних функцій. Тактильні, кінестетичні та зорові відчуття забезпечують формування сенсорних еталонів, координацію рухів, розвиток дрібної моторики, що безпосередньо пов'язано зі становленням мовлення та мислення. У цьому аспекті повна або надмірна заміна традиційних художніх практик цифровими інструментами може призводити до редукції багатоканального сенсорного досвіду.

Водночас цифрові технології відкривають нові можливості для творчої самореалізації дитини. Інтерактивність, варіативність, можливість миттєвої трансформації зображення, відсутність страху помилки створюють сприятливі умови для експериментування й підтримки мотивації. Цифрове середовище може виступати додатковим ресурсом розвитку креативності за умови, що воно не підмінює процес художнього пошуку готовими алгоритмізованими рішеннями.

Психологічно обґрунтована організація образотворчої діяльності в умовах цифровізації передбачає врахування таких аспектів: по-перше, вікових можливостей довільної уваги та саморегуляції дошкільників; по-друге, необхідності збереження ігрової домінанти як провідного виду діяльності; по-третє, забезпечення емоційно безпечного середовища, що підтримує творчу ініціативу дитини. Цифрові епізоди мають бути інтегрованими в цілісну структуру заняття, носити допоміжний характер і поєднуватися з активною предметною діяльністю.

Особливої уваги потребує формування внутрішньої мотивації до творчості. Якщо цифрові інструменти використовуються переважно для створення ефектного результату, це може